

Година I, 1920.

Цѣна 3 лева.

ЗѢНИЦА

ДВУСЕДМИЧНО СЪМЕЙНО СПИСАНИЕ

Годишенъ абонаментъ . 60 — лева
За 6 мѣсеса 30 — “
За обявления кв. см. . . 120 — ”

№ 2.

Редакция и Администрация
София, Неофитъ Рилски, № 30
Телефонъ 1902

Стопанинъ-издателъ:
СТ. АТАНАСОВЪ

УРЕЖДА
РЕДАКЦИОНЕНЪ КОМИТЕТЪ

Главенъ редакторъ:
НИКОЛАЙ РАЙНОВЪ

АНТОЛОГИЯ.

Оливие дъо Мани

СОНЕТЪ.

„Хей, Хароне, Хароне, пъкленъ лодкаръ!“
— Кой е този досадникъ, що ме вика толкова настойчиво?

«Рика те духатъ на единъ разплаканъ вѣрень любовникъ, който обичаше дѣлбоко, та затова знаеше само бѣдата».

— „Що искашъ отъ мене?

«Слѣбносното прѣзване єтвѣдъ».

— Кой ти е убиецъ?

«О, жестокъ вѣпростъ! Любовъта ми отне живота».

— Азъ невозя съ лодката си никога въ Долината жърви на Любовъта.

«Смили се, Хароне, та ме приеми въ лодката си!»

— Търси си другъ лодкаръ! Нито азъ, нито Парката бихме прѣстѣпили тая запрѣта на богощетъ.

«Азъ и безъ тебе ще мина тогава! Защото душата ми е толкова уязвена отъ любовъ, а въ очите ми има толкова сълзи, че саминъ азъ ще стана и рѣка, и лодка и весло!»

Андрей Бѣли.

ВИДЕНИЕ.

1. Видѣхъ — сѣкашъ на сънъ.
2. Бѣше ми пратенъ гласъ: «Гледай... Приближава вѣме».
3. И азъ съгледахъ — надъ далечнитѣ балкански вѣрхове, въ зора, стоеше грядущиятъ Царь като ясно, утренно слѣнце.
4. Неговата одежда бѣ огнена лава, струеща се по планински чуки.
5. И гърди, и рамънѣ, и нозѣ бѣха задиплени съ кѣрвава риза.

6. А по кѣрвавата риза като ясни очи, като далечни звѣзди, блѣщѣха аметисти.

7. Свѣтката топази, смарагди, сафири, хиацинти, карбункули.

8. И Той бѣ прѣпасанъ съ алмазенъ поясъ. А отъ алмазния поясъ висѣха многострунни гусли.

9. И отъ многото струни кънтѣше звукъ, подобенъ на ектеніе отъ сребристи кладенци.

10. И въ една рѣка Той дѣржеше посъхъ, разцѣфтѣлъ въ кринове и нарциси,

11. А въ другата му рѣка — златна чаша, и въ чашата — гореща крѣвъ.

12. Това бѣ крѣвъта на праведнитѣ, и отъ нея димѣше лека портокалова пара.

13. И крѣзъ лека портокалова пара ме гле даша лице, бѣло като слонова кости, съ коралови бѣрни.

14. И двѣ редици зѣби — двѣ бисерни огърлици — красѣща сѣкашъ зѣвъ на клокочещъ вулканъ.

15. И по кѣрвави рамънѣ, и надъ окървавени гърди спокойно, властно се спущаха снѣжнобѣли сѣдини.

16. И ето: Той стоеше върху синия куполъ на облакъ, пронизанъ отъ прѣчупени мѣлни.

17. И гласътъ му въ далечината бѣше като грѣмъ и като праведна буря.

18. Тихо се вече спущаше синиятъ куполъ съ румени ледници и носѣше кѣмъ мене дивния Мажъ.

19. Ето: ще дойде Той въ деня на Вѣзкърсе нието съ утренитѣ облаци.

Жюль Лафаргъ

Вѣченъ сънъ.

Бѣло юнско слѣнце смегчава тротуаритѣ. Азъ лежа по лицето си върху леглото като въ гробница — (ограденъ съ бѣли завѣси, везани отъ тѣнка рѣка). Азъ бавно изрѣхвамъ въ изстѣплението на Вѣчерьта.

Отъ нѣкаква кърпа се носи задушна миризма, дразни ме, провлича коси по бърнитѣ ми. А съсѣдното пиано блѣнува въ размѣрна стѣпка. Азъ се въртят въ мѣренъ концертъ на кадилници.

Всичко е сънъ. О, ела, свилоснажна жено, която обожавамъ! Нека се стопимъ, да немислимъ нищо, иищо да нежелаемъ, всичко да забравимъ! Стопли съ дѣлга милувка моите склонени очи!

Вѣрвайте, госпоjo: лжътъ, що свири по нервите ни тѣзи тѣжни гами, ще извика за този денъ отъ Вѣчността нашите обяни атоми!

Робидронатъ Тогоръ.

ЛОВИТБА.

Заранъта фѣрлихъ мрѣжа въ морето.

Измѣкнахъ отъ тѣмнитѣ бездни чудни на-гледъ прѣдмети, нѣща съ дивна хубостъ: едни свѣт-каха като усмивка, други блѣщѣха като сълзи, а трети пламваха като лани на годеница.

Кога се върнахъ съ ловитбата си въ къщи, моята обична седѣше въ градината и лѣниво къ-саше листа отъ едно цвѣте.

Помислихъ си единъ мигъ, а послѣ сложихъ прѣдъ нозѣтѣ ѝ всичко, що бѣхъ фаналъ и мѣл-чаливо се изправихъ.

Тя погледна, па рече:

— Колко чудни нѣща! Незнамъ, защо ги бива.

Свѣнливо си наведохъ главата и си поми-слихъ: «Не се бихъ съ врагъ за тѣхъ, не ги ку-пихъ отъ тѣрговци. Не, тоя подаръкъ нее за нея!»

И цѣла ноќь азъ ги фѣрляхъ едно по едно на пѣти.

А на заранъта минаха оттамъ пѣтици. Тѣ ги сбраха и отнесоха въ далечни страни.

Алберъ Саменъ.

Бѣла ноќь.

Тая ноќь се погрижи да трепти въ всѣка ваза по единъ спонъ цвѣте, още влажни! Да нѣма факла въ стаta, дѣто Твоята мила блѣдностъ ще се прѣлива като блѣнъ въ мѣгливи пѣри.

За да вдѣхнемъ съ тѣржество миговетѣ на своето щастие, Твоите рѣцѣ ще пѣятъ ангелски пѣсни на скрѣбъ по тѣжното пиано, дѣто трептятъ плачове; а азъ ще Те слушамъ, мѣлчаливъ огъ изстѣплееніе.

Тѣй ще се любимъ съ Тебе, строги и мѣлчаливи. Само отъ врѣме на врѣме нѣкоя цѣлувка ще блѣсне по Твоите тѣнки нокти като капка вода, що прѣлива надъ урнитѣ.

О, сестро моя! — И въ небето на нашата чистота дѣвствената Похотъ на безмѣлвна любовъ ще изгрѣе мудно като сребърна звѣзда!

Японски народни пѣсни.

1.

Тамъ горѣ, въ планинска Микана, надвисватъ сиви скали надъ бѣли мѣгли. Тамъ горѣ, въ пла-нинска Макана, вали дѣждъ, черенъ дѣждъ отъ тѣмни облаци.

Като ония черенъ дѣждъ въ планинска Мика-на твоята любовъ ме поваля ясѣки мигъ на земя-та. Като ония тѣмни облаци въ планинска Микана ти стоишъ надъ мене и се смѣешъ.

2.

Цѣла ноќь гледахъ луната, усмихвахъ ѝ се, сънувахъ я, милвахъ я отдалекъ и много ми се щеше да ѝ кажа, че я обичамъ.

Но ето, че капка роса ми капна на рамото, луната се разплака, сърцето ми натегна като ка-мѣкъ и азъ разбрахъ, че нетрѣбатъ думи.

3.

Прѣдъ мене гори огнедишащата планина, страш-ната Фуджи-Йама на мечтата ми. Задъ мене стои гробарь. Въ душата ми пѣе дѣщерята на гробаря.

Йо, йо! Махнете се: азъ знамъ, кѣдѣ отивамъ!

Прѣдъ мене се тѣлпятъ изплашени очи, стра-шнитѣ очи на моя трѣпенъ сънъ. Задъ мене стои гробарь — и нѣкой другъ още: нѣкой страшенъ. Въ душата ми плаче дѣщерята на гробаря.

Йо, йо! Махнете се: азъ знамъ, кѣдѣ оти-вамъ!

Най-хубавитѣ разкази.

Гюи дъо Моласанъ.

Одрана рѣка.

Прѣди осемъ мѣсеца близо се бѣхме сбрали една вечеръ нѣколко другари отъ училището у-единъ отъ моите приятели, Луи Р.; ние пиех-ме пуншъ, пушехме, разговарещи за книжнина и живописъ, като отъ врѣме на врѣме пущахме и по нѣкоя шега, както му е редѣтъ срѣдъ приятелска младежка дружина. Изведнажъ вратата се отвори широко и единъ отъ моите добри приятели отъ дѣтинство се втурна вътре като бура.

— Отгадайте, отдѣй ида? провикна се той бѣзо.

— Хващамъ се на басъ — отъ Мабий, отго-вори единъ.

— Не, ти си твѣрдѣ веселъ; безъ друго си заелъ пари отнѣкѣдѣ, или си погребалъ чича си, или пѣкъ си заложилъ часовника си, — пое другъ.

— Ти си се начукаль, подѣрли го трети, ка-то си опиталъ пуща при Луи, та си привтасаль тута, за да почнешъ наново.

— Неотгатнахте. Азъ ида отъ П . . . въ Нормандия, дѣто прѣкарахъ осемъ дни и отдѣто водя единъ приятелъ, голѣмъ прѣстапникъ: позво-лете ми да ви го прѣдставя.

Съ тѣзи думи той измѣкна изъ джоба си рѣ-ка отъ одранъ човѣкъ; тая рѣка бѣ ужасна, чер-на, суха, твѣрдѣ дѣлга и разтворена; мищцитѣ, страшно жилави, бѣха слѣпниали отвѣтѣ и отвѣнъ съ ремѣкъ отъ засѣхнала кожа; нокти — жѣл-ти, дѣлги, тѣсни — бѣха останали по вѣрховетѣ

на всички пръстъ. Всичко това още отдалечъ биеше на кощунство.

— Прѣставете си, рече моятъ приятелъ, онзи денъ разпродаваха дрипелитѣ на единъ старъ магъсникъ, добрѣ познать по цѣлата страна; той отивалъ на нощенъ бѣсовски сборъ всѣка сѫбота, яхналъ дѣржка отъ метла; занимавалъ се съ бѣя и черна магия; давалъ на краивитѣ синъ млѣко и ги правѣлъ да дигатъ опашки като другарката на свети Антония. Както и да е, тоя дрѣтъ вѣщъ ималъ голѣма обичъ къмъ тая рѣка, която, казвалъ той, принадлежала на единъ голѣмъ прѣстѣпникъ, наказанъ съ смърть въ 1730, защото фѣрлилъ своята жена съ главата надолу въ единъ кладенецъ — нѣщо, за което азъ го ненамирамъ виновенъ, и сetenѣ, задѣто обѣсилъ на цѣрковната камбанария попа, който го вѣнчалъ. Слѣдъ тоя двоенъ подвигъ, той заскиталъ по свѣта и въ своето поприще, толкова късо, колкото и блѣскаво, прѣтупалъ дванадесетъ пѣтника и двадесетина калугери живи задушилъ въ единъ манастиръ.

— А какво ще правишъ съ това страшилище? провикнахме се ние.

— Ох! по дявола! ще я туря за копче на моя звѣнецъ, да плаши взаимодавците ми.

— Приятель, рече Анри Смитъ, единъ дѣлъгъ англичанинъ, твѣрдъ хладнокръвенъ, — азъ вѣрвамъ, че тая рѣка е просто на просто месо, запазено по новия способъ; съвѣтвамъ те да направишъ отъ нея бульонъ.

— Не се шегувайте, господи, поде съ най-голѣмо хладнокръвие единъ студентъ по медицината, почти пиянъ, а на тебе, Пиер, ще дамъ единъ съвѣтъ: погреби тоя човѣшки остатъкъ по християнски, за да неби неговиятъ притежатель да дойде и го тѣрси; и сetenѣ, тая рѣка, може би, веze си има лоши привички, защото ти знаешъ поговорката: «дѣто е текло вода, пакъ ще тече».

— А дѣто е текло вино, пакъ ще тече — допълни амфитрионътъ.

Слѣдъ това той налѣ на студента голѣма чаша пуншъ. Послѣдниятъ я изпи на една глѣтка и падна мрѣтво пиянъ подъ масата. Тая случка се посрѣдна съ ужасни смѣхове и Пиеръ, като дигна чашата си, поздравяше рѣката:

— Пия, рече, за близкото посѣщение на твоя господаръ!

Сetenѣ се разговориха за друго и всѣкой си отиде у дома.

*

На другия денъ, като минавахъ прѣдъ неговата къща, азъ се отбихъ у него; бѣше около два часа; азъ го сварихъ, че чете и пуши.

— Е, какъ си? рекохъ.

— Много добре, отговори той.

— А рѣката ти?

— Рѣката ми ли? Ти трѣба да си я видѣлъ на звѣнца, дѣто я прикачихъ вчера вечеръ на врѣщане. Но прѣстѣпти си, че нѣкой глупакъ, навѣрно за да ме подиграе, е дошълъ и звѣни ли звѣни на моята врата посрѣднощъ; азъ попитахъ, кой е, но понеже никой ми не отговори, легнахъ и тѣй съмъ заспалъ.

Въ този мигъ нѣкой позвти; то бѣ притежателъ на къщата, простакъ и крамолникъ. Той влѣзе, безъ да поздрави.

— Господине, рече той на моя приятелъ, моля ви да махнете веднага оня лешъ, който сте прикачили на врѣвата на звѣнца си, иначе ще се видя принуденъ да ви извадя отъ къщата си.

— Господине, възрази Пиеръ важно, вие обиждате една нѣвинна рѣка; знайте, че тя е принадлежала на отлично вѣзпитанъ човѣкъ

Притежателъ обѣрна грѣбъ и си излѣзе, както бѣ влѣзалъ. Пиеръ го послѣдва, откачи своята рѣка и я привѣрза къмъ звѣнца въ своята спалня.

— Така е по-добре рече; тази рѣка като вѣзвизива на трапиститѣ: «Брате, трѣба да се мрѣ!» ще ми навѣва важни мисли всѣка вечеръ, прѣди да заспя.

Слѣдъ единъ часъ азъ го напустихъ и се вѣрнахъ у дома си.

*

Прѣзъ нощта спахъ злѣ, бѣхъ развѣлнуванъ, разстроенъ; много паки се разбуждахъ стреснатъ; дори единъ пакъ помислихъ, че нѣкой се е вмѣналъ при мене, и азъ станахъ да таращувамъ въ скриноветѣ и подъ кревата. Накрай, кждѣ шестъ часа зарань, едва що бѣхъ задрѣмалъ, една страшна блѣсканица на моята врата ме накара да скоча отъ леглото; бѣше слугата на моя приятелъ, намѣтнатъ криво-лѣво, блѣденъ, треперещъ.

— Ахъ! господине! провиква се той стенещъ убиха моя бѣденъ господарь!

Облѣкохъ се набѣрже и се притекохъ при Пиеръ. Къщата бѣ изпълнена съ хора. Спорѣха, вѣлнуваха се; то бѣ безкрайна тласканица; всѣки описваше надѣлъ и широко, разказваше и разясняваше събитието по хиляди начини. Съ голѣма лѣжа проникнахъ въ стаята. На вратата пазѣха, азъ казахъ името си и ме пуснаха да влѣза. Четирма стражари стоежа прави въ срѣдата, съ тефтерче въ рѣка; тѣ разслѣдваха, шушукаха си тихичко отъ врѣме на врѣме и пишеха; двама лѣкарни се разговаряха близо до леглото, на което лежеше проснатъ Пиеръ въ безсъзнание. Той нѣвѣ мъртавъ, но имаше ужасенъ видъ. Очите му извѣнѣра изпулени, зѣниците разширени, като че гледаха втреченено съ неизказанъ ужасъ напрѣдъ си нѣщо потрѣсващо и неизвѣстно; прѣститѣ му бѣха разкървавени, тѣлото му, отъ подбрадката надолу, бѣ покрито съ нѣкаквѣ платъ, който азъ подигнахъ. На шията му се редѣха бѣлѣзи отъ нокти, дѣлбоко се забили въ място; нѣколко прѣски кръвь шарѣха ризата му. Този мигъ нѣщо ме изненада: азъ погледнахъ случайно звѣнца на кревата, но рѣката на одрания нѣвѣ вече тамъ. Лѣкаритѣ я бѣха, на вѣрно, задигнали, за да се неплашатъ хората, що влизаха въ стаята, защото тая рѣка бѣ наистина ужасна. Дори незапитахъ, дѣ се е дѣнала.

*

Чета сега въ единъ вѣстникъ отъ слѣдния денъ разказа за злодѣйството съ всички подробности, които полицията могла да издебне. Ето що се казва тамъ:

„Ужасенъ атентатъ е извършенъ вчера върху единъ младежъ, г. Пиеръ Б . . . студентъ по право, който принадлежи къмъ едно отъ най личните семейства на Нормандия. Момъкътъ се завърна въ стаята си къмъ десетъ часа вечеръта; освободилъ слугата си, Бувена, като му казалъ, че е уморенъ, та ще си легне. Каждъ срѣднощъ Бувенъ билъ внезапно събуденъ отъ звънца на господаря му, който звънѣлъ бѣсно. Той се уплашилъ, запалилъ свѣщъ и почакалъ. Звънцътъ замълчалъ една минута, но послѣ съ такава сила задрънкалъ, че слугата, изуменъ отъ страхъ, се фърлилъ бѣжешкомъ вънъ отъ стаята и отишълъ да разбуди вратаря. Послѣдниятъ се затекълъ да извѣсти полицията и слѣдъ четвърть часъ двама стражари насилиха вратата. Ужасна гледка изпълни прѣдъ очите имъ: покъщнината на стаята бѣ разбъркана, всичко свидѣтелствуваше, че тукъ е ставала ужасна борба между жъртвата и злодѣца. Всрѣдъ стаята, изпънатъ по гърбъ, неподвиженъ, съ мрътвешко лице и очи ужасно изпълнили, младиятъ Пиеръ Б . . . лежеше, безъ да шавне; на шията му личеха дълбоки слѣди отъ петь забодени прѣста. Донесението на Дръ Бурдо, повиканъ веднага на мястото, казва, че нападателъ ще е билъ надаренъ съ чудесна сила и че има съвсѣмъ суха и жилеста ръка, защото прѣститъ, които сѫ оставили на шията петь дупки като отъ куршумъ, се почти допирали единъ до другъ прѣзъ месото. Нищо недава да се подозиратъ причинитъ на прѣстъплението, нито злодѣцътъ. Правосѫдието слѣди.“

*

На другия денъ пишеха въ сѫщия вѣстникъ: «Г. Пиеръ Б . . . жъртва на стрѣшния атентатъ, който разказахме вчера, дошълъ на себе си слѣдъ двучасови грижи на лѣкаря г. Бурдо. Него-виятъ животъ нее въ опасностъ, но има страхъ за разума му. Нескъ уловени никакви слѣди отъ прѣстълника».

Наистина, клетиятъ ми приятель бѣ полудѣлъ. Цѣли седемъ мясеца азъ отивахъ да го навидя всѣки денъ въ болницата, дѣто го бѣхме настанили, но той непроявяваше ни искрица разумъ. Въ своето умопобѣркане той изтърваше понѣкога странни думи и като всички луди имаше една натраплива мисълъ: той вѣрваше, че го непрѣстанно гони нѣкакъвъ призракъ. Единъ денъ дойдоха бѣрзо да ме викатъ, защото отивалъ твърдъ злѣ; заварихъ го, че бере душа. Цѣли два часа той остана спокoenъ, а послѣ изведнажъ, като се изправи, въпрѣки всичкитъ ни усилия, на леглото си, завика, ма-хайки съ рѣцѣ и като разежданъ отъ ужасенъ страхъ:

— Земи я! Земи я! Той ме дави! На помощъ!

Завѣртъ се два пъти въ стаята съ ревъ и падна мъртвъ ничкомъ, съ лице къмъ земята.

*

Тѣй като бѣ сиракъ, азъ бидохъ натоваренъ да съпроводя останкитѣ му до малкото село П. въ Нормандия, дѣто почиваха родителитѣ му въ земя-

та. Отъ сѫщото село идѣше той онай вечеръ, кога ни завари да приемъ пуншъ на гости у Луи Р. и ни прѣдстави своята одрана рѣка. Трупътъ му биде заключенъ въ запечатенъ ковчегъ, и слѣдъ четыре дена азъ се разхождахъ тѣжно съ стария свещеникъ, който бѣ му давалъ нѣкога първи уроци, въ гробницата, дѣто му копаеха гроба. Врѣмето бѣ чудесно, небето — ясно синьо — сипѣше свѣтлина, птичкитѣ пѣха между шубрѣкитѣ, дѣто толкова пѣти, още дѣца, сновѣхме ние двама, за да ядемъ кѣпини. Струваше ми се, че го гледамъ още да се промѣква край оградата, да се въвира прѣзъ тѣснитѣ междуини, които азъ помнѣхъ твърдѣ добре, тамъ долу, на самия край на онова място, дѣто заравятъ бѣднитѣ; ние се врѣщахме въ кѣщи, съ бузи и уста почернѣли отъ сока на плодовете, що бѣхме яли; и азъ поглѣдяхъ шубрѣкитѣ: тѣ бѣха покрити сега съ кѣпини; неволно азъ отронихъ една и я доближихъ до устата си. Свещеникътѣ бѣ отворилъ своя требникъ и шѣпнѣше тихично своитѣ молитви, азъ слушахъ накрай пѣтеката мотиката на гробаритѣ, които копаеха гроба. Тозачасъ тѣ ни повикаха; свещеникътѣ затвори книгата си и ние се притекохме да видимъ, защо ни викатъ. Тѣ бѣха намѣрили единъ ковчегъ; съ единъ ударъ на мотиката откъртиха покривалото и ние съзрѣхме безмѣрно дѣлъгъ скелетъ, легналъ на грѣбъ; той непрѣставаше да ни гледа прѣзъ ризата съ свое то зѣщо око. Азъ почувствувахъ, че ми прѣмалѣва; незнамъ защо, фана ме страхъ.

— Я гледай! — провикна се единъ отъ копачите, вижте: на тоя нещастникъ едната китка на рѣката била отсѣчена —eto я!

И той подигна отстрани до скелета една голѣма рѣка изсъхнала, и ни я показа.

— Слушай, провикна се смѣшкомъ другъ копачъ, сѣкашъ че той те гледа и ще се фѣрли да те стисне за гушата, за да му върнешъ рѣката!

— Хайде, приятели, каза свещеникътѣ, оставете на мира мъртвите и затворете тоя ковчегъ; ние ще погребемъ другадѣ ковчега на тоя нещастенъ г. Пиеръ.

На другия денъ всичко бѣ свѣршено и азъ фанахъ пѣти за Парижъ, слѣдъ като оставихъ петдесетъ лева на стария свещеникъ да чете молитви за успокоение душата на оногова, чийто вѣченъ сънъ бѣхме смутили.

РОБИДРОНАТЪ ТОГОРЪ: ЦВѢТЕТО НА ВСЕЛЕННАТА.

Азъ ти откъснахъ цвѣтето, о, Вселенно!

Азъ го притиснахъ до сърцето си, но тамъ се забоде трѣнъ.

Когато отлетѣ дентъ и се смрачи, видѣхъ, че цвѣтето извѣхна: остана само болката.

Много цвѣтя ще цѣфнатъ още на твоя храстъ, о, Вселенно!

Но за мене мина врѣмето да бера цвѣтя, и въ своята тѣмна нощъ азъ нѣмамъ рози: остана само болката.

Сила и влияние.

Уилямъ Аткинсънъ *)

ПЖТЬТЪ НА МИСЪЛЬТА

Прѣди врѣме бѣхъ адвокатъ въ единъ отъ източнитѣ щатове на Америка. Бѣрзо развиващата се практика ме направи богаташъ и прѣдъ мене се разтвориха възможности, за които малцина отъ другаритѣ ми можеха да мечтаятъ. Обяснявамъ го съ това, че бѣхъ прѣдприемливъ, живъ, работливъ и гледахъ да неизоставамъ назадъ отъ врѣмето. А клиентитѣ ми се умножаваха всѣки денъ и моята кипеща дѣйност ме зашемети.

Безъ да си давамъ ясна смѣтка, почнахъ критично да се отнасямъ къмъ най-важнитѣ закони и уредби. Изобщо, почнахъ да се съмнявамъ въ всичко, карахъ се съ Бога (както се казва) и на драго сърце бихъ обърналъ надолу съ главата цѣлия свѣтовенъ редъ. Изгубихъ душевното си равновѣсие, станахъ нервенъ, раздразнителенъ, все ми се чинѣше, че ей сега ще ми се случи нѣщо страшно, можеха ме прѣдсѫщания за нѣщо потайно и — най-послѣ — здравето ми се разплати съвсѣмъ.

Тъкмо въ това врѣме въ душата ми се водѣше жестока борба по въпроси отъ идеенъ характеръ, — лута, смъртоносна борба. Ужаснитѣ вълнения и безсънни нощи, прѣзъ които мозъкътъ ми работѣше безспирно, ме разсираха. Азъ неможехъ вече да се занимавамъ съ дѣлничната си работа — и ето, че слѣдъ толкова годинъ усърдна непрѣкъсната работа азъ обѣднѣхъ: изпаднахъ толкова, колкото небѣхъ изпадалъ и прѣди начатъка на попрището си. Духътъ ми бѣ сѣкашъ мъртвъ, здравето — съсирано. Обърнахъ се къмъ медицината: фърляхъ се отъ едно срѣдство къмъ друго, додѣто изпаднахъ прѣдъ мрачна неизвѣстност, отъ която невиждахъ излазъ . . .

Съвсѣмъ случайно, сѣкашъ по чудно откровение, се запознахъ съ зараждащото се тогава течение „Нови Мисли“ и — нѣщо естествено за отчаяния човѣкъ — азъ се уловихъ за това сетно срѣдство като за спасителенъ поясъ. Знаехъ, че отъ прѣдишната ми личност е останала само сѣнка — и азъ бѣрзахъ да избавя тая сѣнка. Почнахъ да изпълнявамъ основнитѣ правила, прѣпоръжвани отъ „Новите Мисли“, и забѣлѣжихъ, че душевнитѣ ми сили се възраждатъ. Здравето ми начена да закрѣпа. Азъ добихъ пълна вѣра въ себе си; прѣстанахъ да се колебая; несъзнателниятъ страхъ, засед-

налъ вдънъ душата ми, изчезна — както бѣ дошълъ; азъ добихъ отново прѣжното си равновѣсие. Почувствувахъ се прѣпълненъ съ прѣсни надежди и желания, погледнахъ свѣта смѣло, наченахъ да цѣня живота. Върна се и първата ми енергия. Наченахъ да кроя планове за работа, защото нѣмахъ ни стотинка: бѣхъ се прѣселилъ въ други градъ, дѣто бѣхъ съвсѣмъ чуждъ, а трѣбаше наново да заработя, за да храня съмейството си. Смѣло почнахъ борба за животъ. Вървахъ въ знанията — си, вървахъ въ себе си: „азъ мога! азъ искамъ!“ си казахъ. Трѣбаше да се заема за нѣщо. Своята адвокатска работа бѣхъ зафѣрлилъ въ днитѣ на болестта, а въ новото мѣстожителство невѣрвахъ да се обѣрне нѣкой къмъ мене за адвокатски съвѣтъ; да се върна въ града, дѣто бѣхъ спечелилъ слава и пари, неможехъ, защото старитѣ ми клиенти бѣха свидѣтели на душевната ми болест.

Дотогава небѣхъ се занимавалъ съ книжнина, но ето, че потрѣбва да си печеля хлѣба съ перото. Написахъ една статия за „Новите Мисли“, искрено изказахъ това, що бѣхъ прѣживѣлъ и прѣмислилъ. Мислитѣ се излѣха непосрѣдствено, статията доби четци и много списания дори прѣпечатаха кѣсове отъ нея. Книгитѣ ми почнаха да се харчатъ, азъ се възправихъ, първата ми самоувѣреност се върна. Азъ можехъ да работя денонощно, безъ да се уморя. Забравихъ болести, забравихъ нерви. Бѣдштото се разтвори прѣдъ мене, озарено отъ руменъ съвѣтникъ.

Не ме винете, че говоря за себе си: искахъ да помогна на свойтѣ другари по нещастие; ще имъ бѫде полезно да съзнаятъ, че единъ отъ тѣхъ се е изтръгналъ изъ мрака и е влѣзълъ въ свѣтлината. За да подбудя другитѣ да се върнатъ въ собственитѣ си мисли и да насочатъ стѫпките си къмъ правилния пътъ, трѣбаше да взема прѣвидъ себе си. Ние всички сме братя, но все пакъ нека въ помисли и дѣла всѣки бѫде самостоенъ. И всѣки е частица отъ могящото цѣло, ала все пакъ за себе си всѣки владѣе по единъ собственъ съвѣтъ. Затова всѣки трѣбва да се стреми къмъ достѣпната нему истина, та да си съзира собствена вселенна. Ако всѣки поправи себе си (стара истина, особено умѣстна за нашето врѣме) ние всички ще станемъ съвѣршени люде.

Нѣкаква таинствена сила властува надъ всичко живо, надъ всѣки човѣкъ. Много е възможно единъ денъ да узнаемъ, въ що се заключава тая сила: благодарение на неуморни размисли, ние се безусловно доближаваме до това. Ще стигнемъ негли онай върховна доброчестина, що е достѣпна на земята за нась земнитѣ: да владѣемъ онай вѣра, съ която дѣтето се отнася къмъ родителите си, пълни съ любовь и добрина. Искрено гледа дѣтето и баща и майка и имъ казва: „Водете ме!“, довѣрливо си слага главицата на майчината грѣдъ и се утѣшава съ крѣпката вѣра, че другадѣ нещо намѣри тая утѣха, тоя покой, тая сигурностъ.

Азъ вѣрвамъ въ безсмъртието на човѣка, тѣ като неговиятъ духъ е безсмъртенъ. Тѣлото и душата се оживяватъ само отъ духа: това говори моето вѣтровна увѣреностъ, моятъ опитъ, моето постигане. Стига човѣкъ да познае себе ли, и съзналието за личното му достоинство ще се издигне;

*) Аткинсънъ е американски писателъ, защитникъ на течението, известно подъ име „Нови Мисли“, сътрудникъ на списанието подъ същото име, авторъ на редъ книги — „Сила на мисъльта въ обикновеня животъ“, „Възпитание на паметъта“, „Законъ на новата мисъль“ и други. Членъ на съдебната палата въ Пенсилвания, даровитъ лекторъ и ораторъ, той е смогналъ да застане начело на едно широко течение, което се бори за благородяване на хората чрѣзъ практичен прилагане на опитната психология.

той ще се уподоби на човѣкъ, въ чиито очи блѣска свѣтълъ лжъ, изхождащъ отвѣтъ, — отъ слѣнцето, което всѣки носи въ себе си, но което нее изгрѣло за всѣкиго.

Въ човѣшкия духъ живѣе една отъ най-мощнитѣ сили: мисъльта. Комуто се удае да използува силата на мисъльта, той достига всичко, което прѣдприеме. Въ природата на духа е да царува надъ душата и тѣлото, надъ явленията, наречани «външенъ животъ», надъ случкитѣ и мнимитѣ случаиности: доста е да владѣемъ настойчива, сбрана и сила мисъль, за да смѣнемъ да подчинимъ околнитѣ си, да се възправимъ надъ случаиноститѣ и да си извоюваме щастие.

«Азъ маг! Азъ искамъ!» — ето знамето на силнитѣ, достигащи всичко, за което другите само мечтаятъ. Въ мисъльта обитава магнетична сила: съ нейна помощъ ние ще получимъ всичко, къмъ което се ревностно стремимъ, и ще отфрѣлимъ онова, отъ което се боимъ и което ни спѣва. Особено трѣба да се боримъ со страха и досадата, защото въ тѣхъ се коренятъ повечето ни бѣди: злочестина, бѣдностъ, болести, прѣстѣпления, страсти. Всичко лошо въ насъ има за начало страха прѣдъ нѣщо неизвѣстно, мѫчителния страхъ на очакването. Къмъ него се добавя и досадата — страшната мѫчителка на човѣка: то е пакъ страхътъ, — страхътъ отъ усилие, несмѣлостта да дръзнемъ, упаката отъ труда, боязньтъ отъ новото, що несмѣемъ да начнемъ . . .

Азъ проповѣдвамъ Светото Евангелие на Неустрашимостта: свѣтътъ е пъленъ съ хубостъ, чистота, милосърдие и мѫдростъ, и силниятъ заповѣдва на хората да се боятъ само отъ едно: отъ чувството на страхъ. Нека пробудимъ въ себе си желѣзната воля, що спи у всѣки човѣкъ, нека възправимъ глава, нека погледнемъ свѣтата смѣло — и тогава да тръгнемъ по друма на Земята къмъ Страната на Щастието съ гордо възправенъ грѣбнакъ.

Ние сме братя: защо да се необичаме единъ другиго? Запомнете добре: нѣма нещастници между ония, що обичатъ. Ако нѣкой ви се оплаква отъ своето нещастие, вдѣнь душата му безъ друго име или умраза, или зависть, или зложелателство. Може би тамъ дрѣме стара страсть — и тя му недава покой: той неможе да тѣрпи щастието на другите. Който обича хората като братя, е винаги щастливъ: спомните си най-голѣмитѣ Щастливици — Христа, Буда, Сократа, Свети Франциска . . .

Да сѫдимъ — е наша работа. Но да осѫдаме — нѣмаме право. Грѣховетъ на мисъльта сѫ сѫщо прѣстѣпления. Който е подозрителенъ къмъ людската доброта и се невглежда въ величието на чуждата душа, е клеветникъ. Който мрази и отмѣстява, е убиецъ. Който облича въ сластна помисъль душата на другиго, е разпѣтникъ. Който неблагоразумно насочва желанията си или завижда, е крадецъ. Който е колебливъ въ помисли, намѣрения и кроежки, е измѣнникъ. Несме ли всички прѣстѣпници? Защо тогава осѫждаме? Нека погледнемъ себе си со строгостъ, а другите — съ обичъ. Всичко да разберешъ значи всичко да простишъ.

Нека нашъ Симболъ на Вѣрата биде Трудътъ. Работя, слѣдователно — сѫществувамъ. Изхождаме

ли отъ това начало, всичкитѣ ни дѣла ще сеувѣнчаятъ съ успѣхъ: по-рано или по-късно — споредъ това, колко сбрана мисъль и настойчива воля владѣгаме въ своята работа.

Забравени страници.

Салустий Философъ.

За божоветъ.

За да бѫдешъ въ състояние да научишъ онова, що се отнася до божоветъ, трѣба още отъ малъкъ да си биъ напѣтванъ и да неси напоенъ съ неразумни и лъжовни мнѣния. При това, трѣба да съединявашъ въ себе си добъръ нравъ съ правиленъ разсѫдъкъ и внимание, каквото прилѣга по природа на тия учения. Потрѣбно е сѫщо тѣй познаване на общитѣ понятия. Подъ «общи понятия» разбирамъ въпроситѣ, на които всички хора отговарятъ едно и сѫщо: запримѣръ, че всѣко божество е добро, безстрѣстно и неизмѣнно. И наистина, всичко подѣрлено на промѣна става или по-добро, или по лошо. Ако стане по-лошо, то е склонно къмъ зло; стане ли пѣкъ по-добро, бездруго прѣди това е съдѣржало въ себе си зло.

Такъвъ е по нравъ слушателътъ; а ето какво е по естество учението. Божоветъ по природа сѫ несъздадени; защото онова, което е отвѣки сѫществувало, неможе да е било създадено. Божествени тѣ природи, които иматъ върховна властъ и мѫгъщество и сѫ при това неизмѣнни, сѫ винаги сѫществували. Тѣ небиха могли да произлѣзватъ отъ тѣлата, защото самитѣ сили на тѣлата сѫ безплѣти. Слѣдователно, тѣ не сѫ заключени въ пространство, защото пространството е присѫщо на тѣлото. Божоветъ немогатъ да бѫдатъ отдѣлни нито отъ първопричината на свѣтата, нито едни отъ други; — сѫщо тѣй, както идеитѣ и познанията сѫ неотдѣлни отъ разума и душата.

Щомъ е тѣй, защо древнитѣ — оставили на странѣ това учение — си служеха съ басни (сказания)? Тоя въпросъ заслужва разглеждане. Първата полза отъ баснитѣ е тая, че тѣ сѫ изпитъ за ума и упражнение за духа. Божествеността на баснитѣ може да се докаже съ нрава на тия, що сѫ ги съчинили. Творци на баснитѣ сѫ вдѣхновенитѣ поети, най-мѫдритѣ философи, създателитѣ на таинствени празници (тѣржества на мистериитѣ), а — най-послѣ — и самитѣ богове чрѣзъ оракулитѣ си. Алане трѣба философски да издиримъ, защо баснитѣ сѫ божествени. Понеже вси сѫщества обичатъ онова, що има прилика съ тѣхъ самитѣ, а странятъ отъ всичко, що имъ е несходно, трѣбало би учението за божоветъ да бѫде прилично тѣмъ, че да е достѣйно за тѣхната сѫщина и да омилиостивява върховнитѣ сѫщества къмъ всички, що изповѣдватъ съ това учение върата си въ тѣхъ. А това може да се постигне само чрѣзъ басни. Баснитѣ изобразяватъ картино добрината на божоветъ, като разкриватъ и изобразяватъ нѣкои нѣща по по-водъ на върховнитѣ сѫщества, а други оставатъ скрити и неизразени. По тоя начинъ божоветъ сѫ

дали на вси хора еднакво благата, свързани съ достъпните за сътивата нѣща, а съ запазили само за мислещите люде духовните наслади (тайниятъ учение). Също тъй баснитъ казва, че има божества; но тъкъ разяснява, какви съ божества, само на тѣзи, които съ способни да проумѣятъ това учение. И тъй, баснитъ изразява нагледно дѣяніята на божества; а пъкъ и самиятъ видимъ свѣтъ, дѣло на тия божества, може сполучливо да се нарече сжинска басня (иносказание). Защото свѣтътъ е наистина сборъ отъ тѣла — или сътивни предмети — и отъ души — или скрити и невидими духове. Нека добавимъ и това, че — ако понечимъ да дадемъ още отначало на вси хора познание за истинитъ, засвѣгащи божества, — простаците, по липса на разбиране, ще погледнатъ съ прѣзирителна глума на това учение, па даже и учено любивите неще благоволятъ внимателно да го проучатъ. Съ употребата на басни се избѣгва тая опасностъ, послѣдица отъ всѣко открыто учение; баснитъ, като задиплятъ истината, прѣдпазватъ я отъ прѣзървието на простаците и донѣкъдѣ принуждаватъ останалите люде да се позамислятъ по предмета на баснитъ въ своите философски издирвания. Но, ще запита, при все това, нѣкой — защо съ тѣзи прѣлюбодѣйства, тѣзи кражби и тѣзи чудовищни дѣца, които окованатъ съ вериги баштѣ си, и още много безсмислици, съ каквите съ прѣпълнени баснитъ? Но тъкмо тази привидна безсмислица накарва веднага слушателя да изпадне въ почуди, защото подсказва на душата безъ друго, че всички тѣзи разкази съ само було, подъ което се крие неизразима истина.

ТВОРЦИ

М. Берингъ.

Човѣшината у Достоевски.

Едно отличава Достоевски отъ всички други писатели: нему е дадено да се приближи най-много до непознатото, до това, което лежи вънъ отъ прѣдѣлитъ на земното; въ това състои негли тайната на поразителната му сила. Той има и редъ други изплъкващи качества, присъщи и на други писатели, особено на руските; но Достоевски владѣтия качества въ толкова висока степенъ, че останалите писатели редомъ съ него оставатъ вече не-забѣлѣзани. Съединяването на тия творчески свойства, особни по качество и високи по степенъ на сила, създава нѣщо толкова силно и поразително, че мнозина критици съмѣтатъ Достоевски не само за най-голѣмъ руски писателъ, но и за единъ отъ най-голѣмите съществували когаодѣ на земята.

Независимо отъ всемирността на своята природа, на своя даръ за съчувствие, разбиране, поглъщане, усвояване, Достоевски е билъ лишенъ отъ

способността да гледа спокойно живота, да го вижда въ цѣлостъ, благодарение на страстността и неуравновѣсеността на природата си; и едното и другото съ били въ голѣма степенъ плодъ на болестта му (епилепсия). Главенъ недостатъкъ на дарбата му е липсата на пропорции. Неговите по-вѣсти съ често безформени, а описваните въ тѣхъ събития неимовѣрни и необикновени до границите на безумието. А все пакъ неговото остро взиране въ живота и силата на израза му уравновѣсятъ съ своята напрегнатостъ, дѣлбочина и проницателностъ онова, които недостига на творбите му откъмъ спокойствието и широчина во възгледите. Той нее можалъ да гледа живота спокойно като Софокла или Шекспира; нее можалъ да нарисува широка и ясна панорама на живота, лишена отъ прѣувеличение, като Толстой. Но пъкъ той е създалъ и разбралъ страшните висини и глѣбини на човѣшката душа, които лежатъ много далечъ отъ разбирането на Толстой и дори на Шекспира.

Сравненъ съ Толстой и другите голѣми писатели, Достоевски заема мястото, което заема Марлоу, ако го сравнимъ съ Шекспира. Въ сравнение съ писателя на Шекспира, тия на Марлоу приличатъ на редъ бурни фуги, изсвирени на органъ, разполагащи съ малко, но потръсващи регистри, ако ги сравнимъ съ сѫщите фуги, изпълнени отъ ризнообразни струнни инструменти, прѣдаващи най-тънките отсѣнки и прѣливи на музикалната фраза. Отврѣме наврѣме органътъ съ своите грѣмливи басови ноти и фърчачи високи звуци достига напрегнатостъ, каквато не може достигна ни единъ струненъ инструментъ; също тъй и Марлоу, запримѣръ, въ сцените, когато Елена се явява на Фауста, или Зенократъ изказва страстта си, или когато Фаустъ брои минутите, що оставатъ до полунощъ, като чака въ агония на ужасъ да дойде Мефистофель, или когато Едуардъ II стои лице съ лице съ своите убийци, — Марлоу достига до такъвъ неизразимъ възторгъ и дѣлбока трагичностъ, каквито не можемъ намѣри даже у Шекспира.

Същото е съ Достоевски: неговиятъ гений полита много по-високо и се гмурка много по-дѣлбоко, отколкото гения на който и да било писателъ — било руски, било европейски —, и затова печели откъмъ напрегнатостъ, а губи откъмъ яснота, равновѣсие и покой. По тоя начинъ, макаръ Достоевски като човѣкъ и да владѣе всемирностъ, той нее толкова всесвѣтски художникъ, както е Шекспиръ или даже Толстой, макаръ и да има чисто Шекспировска чѣрта — умѣніе да намира «душата на доброто дори въ дѣяніята на злото».

Но трѣба да призаемъ, че като писателъ Достоевски е достигналъ послѣдните прѣдѣли на човѣшкия възторгъ, отчаяние и страдание, и ги е изразилъ въ своите творби; той е изказалъ най-склонѣнните думи на милосърдие, чути на земята отъ грѣмето, когато е било писано Евангелието. Въ тоя чуденъ човѣкъ се е съединила любовта на свети Иоана Богослова съ огъня и страстността на бѣса, но доброто е всѣкога побѣждавало у него злото.

Той е билъ маченикъ. Макаръ и «прикованъ къмъ огненото колело», той е все продължавалъ да твърди, че животът е добъръ, и нее прѣстаналъ да възклициava: «Осанна на Създателя, защото е справедливъ!»

Затова Достоевски е нѣщо повече отъ руски писател: той е братъ на цѣлото човѣчество, най-вече на ония, които сѫ отчаяни, измъчени, угнетени, унизили, обидсни. Той разполага съ мощнi съюзници: негови другари сѫ въвторгътъ, състраданието, милосърдието, любовта и непобѣдимиятъ човѣшки духъ.

Тайна наука.

Рене Швабле.

Езикътъ на звѣздитъ.

Невъзможно е да се упражнява нито алхимия, нито тайнствъдство, ако човѣкъ незнае астрология, защото послѣдната ще му покаже, кой денъ и часъ подхожда най-много за извѣстно алхимично или магично дѣло.

. . . Но, прѣди всичко, може ли астрологията да се докаже научно?

Да.

Астролозитъ заявяватъ на едно лице, чиято дата на раждането незнайтъ: «Вие сте родени подъ квадратурата на Марса и Сатурна», или поправяйтъ върху свидѣтелството за раждане деня на раждането.

Днесъ е мѣжно да се отрича влиянието на звѣздитъ върху земята, обителитъ й, па и върху всичко, що носи и съдѣржа тя: за кого нее явна промѣната въ слънчевото влияние прѣзъ двадесетътъ годишни мѣсека?

Стане ли дума за врѣмето, когато животните се размножаватъ, билкитъ цѣфтятъ или човѣкъ боледува отъ хронична болестъ, влиянието на слънцето става ясно. Кой ще отрече влиянието на мѣсечината върху приливитъ и отливитъ, върху мѣсечнитъ женски периоди? Нее ли ясно, че има и «луnenъ ударъ», луясане, — както има слънчевъ ударъ, слънчасване? Та нали има «лунатици»? Въ Индия при всѣка промѣна на луната числото на болеститъ нараства и остритъ кризи на треската вървятъ съответно на луннитъ промѣни. По селата ще ви се оплачатъ, че лудитъ ги «прифаща» прѣзъ новъ мѣсецъ, а кучетата побѣсняватъ подъ свѣтлината на нова луна. Всѣки селякъ ще ви каже, че ако наберешъ картофи и ги ставишъ на лунна свѣтлина, за нѣколко часа ще пуснатъ кълнъ; той ще ви каже още, че дѣрвета за градиво трѣба да се сбѣчатъ прѣзъ врѣме на луненъ ущрбъ.

Ще прибавя: дори астрологията да неможе научно да се докаже, за васъ е доста да разберете, прави ли сѫ положенията й, стига да сравните

«темитъ» на нѣколко лица, близки по характеръ: ще намѣрите, че въ мига на раждането имъ планетитъ сѫ били разположени почти еднакво една къмъ друга. «Тема» наричатъ означаването отношенията на планетитъ въ даденъ мигъ на звѣздното небе. Сравните ли сѫщо така «темитъ» за раждане на членоветъ отъ едно съмейство, въ тѣзи «теми» ще намѣрете извѣстни планети винаги въ еднакво отношение къмъ останалитъ планети.

Раждането на дѣтето нестава въ кой да е случаенъ мигъ, а винаги се изпълва подъ влияние на опрѣдѣлено «небе», представяющо сходство съ «небето», подъ което е роденъ бащата. «Небе» се нарича взаимното положение на звѣздитъ отъ зодиака и планетитъ въ даденъ мигъ. Ако небѣште тѣй, невъзможно би било да се опрѣдѣли денътъ и часътъ, когато ще се роди едно дѣте.

«Но» забѣлѣзва ми се «човѣкъ има свободна воля и сѫдбата му неможе да се опрѣдѣли още отъ раждането му». Съгласенъ Astra inclinat, поп necessitant: звѣздитъ казватъ, че дѣтето ще биде склонно къмъ кражба, та родителитъ трѣба да го оправятъ въ добрия пътъ Тѣ показватъ сѫщо тѣй, че този и този се ражда за човѣкъ на дѣлто, ала отъ него зависи — дали да ободри и развие тая склонностъ, или да я възпрѣ. Иезуитъ познаватъ чуднота тоя законъ и умѣятъ да извлечатъ отъ него най-голѣма полза.

«Но» забѣлѣзва ми други „халдейскитъ астролози и тѣзи отъ срѣдновѣковието написаха учени астрологични изслѣдванія, а пѣкъ знаеха само седемъ планети и вѣрваха, че слънцето се върти около земята». Азъ признавамъ, че нѣкои древни астролози несѫ знаели Урана и Нептуна; но и ние допрѣди години незнаехме радиа, ала това ни непрѣчеше да работимъ съ химия. Да кажемъ, че нѣкой човѣкъ, застаналъ край пътя, разлива сѣрна киселина върху главата на другъ, минаващъ край него въ кола; да кажемъ пѣкъ слѣдъ това, че въртиятъ, що минава по пътя съ кола, излѣче сѫщата течностъ върху главата на оня, що стои край пътя: и въ двата случая киселината ще изгори оногова, върху чиято глава е разисана. Сѫщо тѣй — и слънцето да се върти около земята, и земята да се върти около слънцето, все слънцето ще ѝ ока же сѫщото влияние.

«Но» забѣлѣзва ми трети «зашо близнаците неумиратъ въ единъ и сѫщи денъ»? Защото единъ отъ близнаците въ повечето случаи се ражда цѣли двадесетъ и четири часа слѣдъ другия и, слѣдователно, тѣ никога нѣматъ една и сѫща «тема» на раждане.

И тѣй, възраженията противъ астрологията сѫ безосновни.

Трѣба да заявя слѣдното:

1. Положението на звѣздитъ въ даденъ мигъ и за дадено място показва извѣстенъ тѣлесенъ и нравственъ темпераментъ.

2. Човѣкъ непритежава такъвъ и такъвъ нравъ само затова, че се ражда подъ такова и такова «небе»; напротивъ, той се ражда подъ подобно «небе» затова, че има въ зачатъкъ такъвъ и такъвъ наследственъ нравъ, заченатъ прѣзъ брѣ-

менността. Звездните влияния въ мига на раждането изразяватъ накъсо звездните наследствени влияния, упражнявани прѣзъ време на бръмнеността, както и ония, които ще бѫдатъ упражнявани въ течение на живота.

Отъ друга страна, всичко на земята живѣе — и минерали, и растения и животни; всичко, слѣдователно, е подчинено на звездното влияние; всичко е свързано едно съ друго, всичко се държи едно о друго, всичко зависи едно отъ друго, всичко съвързани помежду си чрѣзъ взаимно притегляне; дори и най-дребната молекула разнася отзувъ отъ своето движение въ свѣта; всичко во вселенната, колкото и дребно да е, оставя слѣда отъ своя животъ. Като се помни това, лесно е да се разбере, каква услуга ни прави астрологията: тя установява съотношенията между хората, жи вотнитѣ, билкитѣ и минералитѣ, а като простира своето изслѣдане върху нрава и живота на една личност или на цѣло общество, тя позволява човѣку да "познае саминъ себе си"; тя прѣдвижа хода на болестъта, както и появата на бурятъ, тя съвѣтва човѣка да се заеме или не съ извѣстна работа прѣзъ този и този денъ и други.

Господарь на себе си е този, що познава себе-си; а господарь на другитѣ е човѣкътъ, който познава другитѣ.

Сигизмундъ Надзвѣцки.

ДѢЖДОБРАНЪ.

(разказъ)

Въ градската градина неочаквано ливна дъждъ съкашъ орда диви ездачи.

Произлѣзе страшна бѣркотия... Писъкъ, хикане, бѣгъ, обсада на вси широкогранни дѣрвета, стремителенъ настѫпъ къмъ всѣки покривъ, макаръ и слабо защитенъ къмъ всѣка сграда съ стрѣха, стига послѣдната отъ малко малко да се отдѣля надъ стѣната.

Съкашъ молепсани отъ внезапно безумие, всички — отъ малкитѣ дѣца, още неувѣрено владѣщи нозѣтѣ си, до загълстѣлитѣ госпожи съ огромни размѣри и тегло, тѣничкитѣ гимназисти, даващитѣ надежда момичета, госпожицитѣ съ по-гледъ на невѣсти, женитѣ съ пъклень погледъ, сиръхъпъкленитѣ ергени въ мефистофелски маски — всички стремително спасяваха лѣтнитѣ си дрехи отъ мѣничкия потопъ, тръгнали право по полянитѣ, прѣскачащи като кози прѣзъ порои и стобори, спъващи се по плъзгавитѣ мѣста, поддържащи капелитѣ си, като ги закриваха, било съ дъждобранъ, било съ кърпи — кой съ що намѣри.

Прибѣгналъ до първата столица подъ дѣрвото, азъ си отдѣхвахъ отъ умората. Огвѣдъ първата столица — и втора, и третя и четвърта въ полукръгъ, — всички заети... На най-близката се бѣха свили подъ дъждобранъ момиченце и двѣ момченца.

Едно тринацсетгодишно момче — еврейче въ празнични дрехи, като приседна до дѣцата, замъчи се да се укрие подъ дъждобрана имъ, почна да се ус-

михва и, безъ да го видятъ, занавежда дъждобрана надъ себе си.

Едно отъ момченцата се олучи подъ дъжда, силно заливано; дѣтето съ писъкъ изяви недоволството си. Момичето, най-врѣстно отъ дѣцата, се мѫчеше да дѣржи дъждобрана право.

Въ това време най-малкиятъ извика:

— Жаба! Жаба!

Той сочеше съ прѣстче насрѣдъ пжтеката, дѣто жълтеника на пѣстра жаба, обезпокоена отъ бурята, съ несрѣчни скокове минала подъ валежа, кой знае накаждѣ и защо.

Еврейчето прошѣпна:

— Добрѣ е да се фане.

Дѣвѣтъ момчета се фѣрлиха да гонятъ жабата, безъ да слушатъ виковетѣ на сестра си, а еврейчето се бѣрзо нагнѣзи подъ дъждобрана, като остана подъ него насамъ съ момичето. Почна се ловъ, пъленъ съ животъ и гльчка. Момченцата се боеха отъ жабата, а жабата — отъ тѣхъ, затова тѣ я гонѣха несмѣло, а тя несрѣчно бѣгаше, и гонителитѣ станаха гола вода подъ потоцитѣ дѣждъ.

Едното момче ритна съ кракъ жабата.

Сестрата му викна съ заплашване:

— Вацекъ... остави я на мирай...

Но момчето се увлѣче отъ своя жестокъ ловъ, а съсѣдътъ на момичето, както си седѣше на столицата подъ дъждобрана, настойчиво викаше:

— Га тѣ ще я убиятъ, я ги вижте!...

Тогава, безъ да гледа валежа, момичето скочи отъ столицата и се фѣрли да защити жабата, дѣто евреинътъ, празничната му прѣмѣна, високата му яка и мѣдното му синжирче свѣнха подъ дъждобрана съ добродушно-лукавата усмивка на всепобѣдна практичност при гледката на три-мати идеалисти, полетѣли подиръ измамата по кальта и подъ дѣждъ: дѣвѣтъ момчета, обети отъ рицарска смѣлост, и едно момиче, на което прѣдстоеше да се измокри цѣло и негли да се простуди въ името на милосърдието.

Глунаци!...

— Да долови слабата страна, да се примѣкне, да заплете, да се възползува... ето — въ това личи цѣлиятъ евреинъ! — високо заяви единъ антисемитъ, който бѣ видѣлъ цѣлата сцена.

— Цѣлиятъ човѣкъ! — раздразнено поправи единъ мизантропъ.

Трети очевидецъ, философъ, искаше да се вмѣси:

— Какво общо има съ това "евреинъ", какво общо има "човѣкъ"?... Та това си е животътъ, самиятъ живогъ, всѣки живогъ!...

Ала той неказа това гласно, защото бѣше твърдѣ много философъ.

Който се отдава на страститѣ си, който дира наслади, въ неговата душа страстта се закрѣпва и става все по-силна, додѣто най-сетнѣ го окове въ вериги.

Който е успѣлъ да побѣди страстта, той е счупилъ оковитѣ си.

Гаутама Буда,

Ти и другите.

Едмонъ Маривалъ.

ЦЪННОСТЬ НА САМОТАТА.

«Велики творби се раждатъ въ самота» казва Емерсънъ. Неподлежи на съмнѣние, че всѣки, който иска да каже на свѣта нѣщо необикновено, замисля го въ самота. Тамъ крѣпнатъ голѣмитъ дарби и се осмислятъ великитъ характери. По свѣтовната история минава като багрена нишка фактътъ, че великитъ люде всѣкога прѣкарватъ въ самота годинитъ, когато въ тѣхъ крѣпне и кълниятъ огромната замисъль. За Буда има дѣрвото Боди, за Христа — пустинята край Мрѣво Море, за Заратустра — езерото Урми; тѣ влизатъ въ свѣта отъ самотата на душата си, защото сѫ живѣли вънъ отъ суетата на пазарния площадъ, свитъцитъ и храмовитъ спорове.

Истински врагове на човѣка сѫ въ живота на голѣмитъ градове суетата, борбата и тласкането: тѣ прѣбътъ на душевния миръ и ни увличатъ по лъжовни пѣтеки, дѣто несвѣти слѣнци. Суетата разбива вниманието ни на късове, ние размѣняме душата си на дребни монети, нѣмаме мигъ врѣме да се вдѣлбочимъ въ себе си. Търговецътъ се блѣска цѣлъ день, па и насынъ го гонятъ мислитъ, смѣтъкъ, кроежитъ и дневнитъ разговори съ купувачи и съдружници. Градскитъ дѣца си много приличатъ едно на друго, защото се неразвиватъ на свобода и немогатъ да изработятъ отъ себе си личностъ, а израслитъ срѣдъ природата дѣца се развиватъ по-бавно, ала по-широко, и въ по-къснитъ си години обикновено се изразяватъ като силно очѣртана личностъ, самобитна и устойчива.

Самота е потрѣбна отъ врѣме на врѣме всѣкому. Мозъкътъ, на който влияе людскиятъ бѣбежъ и дробнитъ събития между хората, неможе да се развѣрне и да извѣрши по-голѣма работа, както стегната съ влаже рѣка неможе да развие силата на свойтѣ мищици. Въ самота се развива благочестието, духовното постигане, благоговѣнието; въ самота нашитъ мислиставъ по-дѣлбоки.

Бернардъ отъ Клерфо казва: «Слѣдъ като си живѣлъ въ свѣта, стреми се къмъ самота. Довѣри насамъ сърцето си на своя Богъ». Фенелонъ пише: «Мълчанието ни приближава къмъ Бога, самотата прави душата смиренна и ни кара да се вдѣлбочимъ въ себе-си». А Тома отъ Кемпи, чуденъ поетъ и дѣлбокъ мистикъ, забѣлѣзва: «Въ самота и мълчание душата върви съ бѣрзи крачки напрѣдъ и се научава да познава най-скрититъ тайни и истини на божествената загадка».

Що биха ни казали за самотата хората на изкуството? Най-добрите си роли актьорътъ ще прѣживѣе въ миговетъ на самота. Художникътъ ще въплъти най-голѣмитъ си замисли, отдалеченъ отъ кипежа на суетния свѣтъ. Нютонъ още отъ дѣте обичалъ самотата и дори въ по-эрѣлитъ си години бѣлъ склоненъ да се вдѣлбочава въ себе си и да избира самотни безмѣлвни кѣтоворе. Бейкънъ пише много пѣти: «Душата ми често биваше самотна».

И неговитъ животописци отдаватъ на самотността му великитъ замисли на тоя философъ, сложилъ начало на вси нови науки. А поетитъ на вси врѣмена и народи сѫ възпѣвали самотата като нѣщо необходимо за твореца и човѣка — отъ старитѣ пѣвици на Индустанъ и Персия до Ницше, най-голѣмиятъ самотникъ, който ни завѣща най-хубавата защита на самотата въ гениалната си поема «Тѣй каза Заратустра».

Когото сѫдбата зарадва съ дѣте, що гледа съ замислени очи своята кукла или дѣрвено конче и нерачи да остави игралката си, той нетрѣба да го откажва отъ самотната игра, та да го праща при други дѣца: най-добрѣ е да го остави на мира. Нека бащата бѫде благодаренъ, че дѣтето развива душата си, като наблюдава, мечтае и си въобразява, защото това дѣте си негуби личнитъ заченки въ игри или свади съ врѣстниците. Трѣба общуване, разбира се. Дѣцата трѣба да си иматъ другарчета въ игритѣ и да поиграватъ съ тѣхъ отврѣме наврѣме; но трѣба и да имъ се остави врѣме насамъ да поживѣятъ, за да несрѣщнатъ слѣдъ врѣме живота като несамостойни машини, наивани отъ чужда рѣка и движени отъ лоста на общоприети мисли.

Дарбата се развива само въ самота и тишина. Когато Робертъ Бѣрнсъ билъ още бѣденъ и непознатъ, той създадъ своитѣ хубави творби, които сѫ прославили отпослѣдъ. А когато слѣдъ години станалъ любимецъ на салонитѣ и приятель на женитѣ, уровенътъ на творчеството му се смѣкалъ, и маркъ да тѣнѣлъ въ разкошъ, духътъ му — както самъ казва — се измѣчвалъ отъ гладъ, студъ и неволя. Обществото се нафѣрля върху даровития човѣкъ и му счупва съ свойтѣ милувки крилатата: то го прави занапрѣдъ немощенъ. О, колко е коварна славата, къмъ която се стремятъ вси даровити творци!

Може-би, загова толко рѣдко излизатъ безсмѣртни хора отъ срѣдата на високитѣ крѣгове, що даватъ тонъ на обществото: измежду онѣзи, които сѫ слава на дена, рѣдко се ражда човѣкъ — да бѫде слава на вѣковетъ. Па и неможемъ да очакваме отъ човѣшкия духъ да стигне истински цѣвтежъ тамъ, дѣто властува изтрито общо мнѣніе, условностъ на понятия и обноски, външна любезностъ и желание да се продаде скъпо людското сѣкро-вище — ако неможе да се открадне или обсеби.

Дори за да си спомнишъ едно забравено име — е нужна самота; а самота е потрѣбна още по-вече, кога рѣшавашъ сложни задавки. Та кой отъ насъ незабравя имена, — дори своето? Та кой нее принуденъ всѣки денъ да рѣшава страшни задавки, отъ чието разрѣщение зависи — дали да живѣе? Всѣки, който дира самота, нека знае, че само въ самота ще налучка пѣтя къмъ върховетъ и дѣната, къмъ пустинитѣ и подземията, къмъ ледоветъ и тропицитетъ. Все едно — дали е водолазъ или ученъ, изобрѣтателъ или продавачъ на кукли, художникъ или работникъ на мѣниста: ако великитъ дѣла се вършатъ въ свѣта, тѣ се всѣкога замислятъ насамъ.

Весело сърце

Жюль Ренаръ

ЕСТЕСТВЕНА ИСТОРИЯ: ПЪТЛИ

Пътелътъ, за който ви разказвамъ, нее пълъ ниеднажъ. Ниедна нощ нее спалъ въ кокошарникъ, ни една кокошка непознава той, този дъственикъ.

Той е направенъ отъ дъска, съ едничъкъ желъзенъ кракъ, забученъ въ корема, — и той си живѣше вече сума години надъ една стара църква, стърчаща недоградена. Тя прилича на хамбър и краятъ на керемидитъ и върви по права чърта, — права като волски гръбъ.

Но ето, че единъ денъ зидарите се показваха на другия край на църквата Дървениятъ пътеле гли глада, но внезапенъ тласъкъ на вътъра го накарва да имъ обърне гръбъ. И всички пъти, когато успѣ да се обърне, все нови камъни му затулватъ малко по-малко кръгозора. Отведенажъ, внезапно стреснатъ, той си дига дървената глава и съзира навръхъ то-ку що съградената камбанария единъ новъ пътеле, който сутринта се невиждаше тамъ. Този чужденецъ дига високо опашката си, отваря кълвуня си, като че скоро ще запъе, и блѣсти на яркото слънце съ крила, увиснали на бедрата, новъ-новеничъкъ, нашаренъ съ боя.

Изпърво двата пътли се мълчаливо борятъ: ратъта е усилена; вътърътъ имъ помага; единиятъ сѣкашъ налита на другия; ала новиятъ пътеле гордо му извръща гръбъ и замира въ побѣдна неподвижност. Вехтиятъ дъсченъ пътеле се скоро уморява и прѣдава. Подъ едничкия му кракъ гредата скоро ще рухне. Той е вече наведенъ цѣлъ напрѣдъ, виси безпомощно, едва се крѣпи. Той скърца и гласътъ му замира.

А ето и дърводѣлцитъ.

Тѣ сриватъ този червясълъ кѫтъ на църквата, снематъ пътела и го развождатъ низъ село. Всички може да го допре отблизо, стига да подари нѣщо за майсторитѣ. Единъ дава яйце, другъ — десетаче, а господинъ Лорио — цѣлъ левъ. Дърводѣлцитъ си срѣбватъ харно, скарватъ се за пътела и, като не-могатъ да се спогодятъ, рѣшаватъ да го изгорятъ.

Слѣдъ като му сплитатъ гнѣздо отъ слама и снопъ сѫчки, запалватъ го. Дървениятъ пътеле трепва, цѣлъ озаренъ, и пламъкътъ му стига до небето, за което бѣ спечелилъ толкова много.

* * *

Всѣка сутринъ, щомъ скочи отъ пржта, на който кацатъ кокошкитѣ, пътелътъ поглежда, тамъ ли е другиятъ, — а той е винаги тамъ. Право си е, че пътелътъ може да се пофали съ побѣда надъ вси свои съперници по земята, — но другиятъ: той все остава за него непобѣдимъ и недостигнатъ съперникъ.

Пътелътъ изпуска викъ слѣдъ викъ: той го вика, прѣдизвиква го съ обиди, заканва му се, — но другиятъ му отговаря само когато скръцне отъ вътъра. Той го прѣзира. Пътелътъ му се перчи, разперва си крилата и му се надува съ гиздавитѣ си пера — нѣкои сини, нѣкои сребристи, — ала другиятъ, изправенъ въ небесната синевина, блѣсти цѣлъ въ злато.

Пътелътъ сбира кокошкитѣ си, па ги повежда. Я ги вижте: тѣ сѫ доедна негови; всички го любятъ и му се боятъ, — но оня, другиятъ — него го обичатъ, приграждатъ и цѣлуватъ лѣстовичкитѣ. Пътелътъ е щедъръ. Той прѣска навредъ своятъ любовни ласки и тържествува съ пронизливъ писъкъ за нищо и никакво; — ала женитба ли е това? Въ сѫщностъ, другиятъ се жени — и по цѣлото село камбанитѣ възвѣстватъ гръмливо неговата сватба.

Завистливиятъ пътеле се надига на махмузитѣ си и се готови за послѣдния, рѣшителна битка; опашката му прилича на плащъ, подъ който виси мечъ. Той се заканва съ кръвясълъ гребенъ на всички небесни пътли, — но другиятъ, който безстрашно устоява дори на бурните вихри, въ тоя сѫщъ мигъ си играе съ прохладения вѣтрецъ и извръща гръбъ на съперника си.

А пътелътъ се ядосва до отчаяние. Но денътъ клони къмъ свѣршекъ. Уморенитѣ кокошки се прибиратъ една по една. Той остава отвѣнъ саминъ, прѣ-сипналъ, уморенъ, — саминъ въ полуутъмния дворъ, а пъкъ другиятъ още блѣсти подъ сетнитѣ лачи на слънцето и пѣ съ чистъ набоженъ гласъ свѣтлата миролюбива вечерня.

ПАТИЦИ

Първа патицата тръгва, накуцваща съ два крака, да разрови съ клюна си калната вода прѣзъ познатата й дупка. Слѣдъ нея тръгва патокътъ. Крайщата на крилата му лежатъ кръстосани на гърба; и той куца съ два крака. Патицата и патокътъ вървятъ мълчаливо, сѣкашъ сѫ се сбрали по нѣкаква важна работа; тѣ сѫ и двама загрижени за нѣщо. Първа патицата плувна въ гълсната вода, дѣто плуватъ пера, торъ, единъ лозовъ листъ и слама. Тя почти изчезна въ мѣтока.

Тя причаква. Готова е.

Идва редъ на патока: и той се гмурва. Пъс тритѣ му шарки потъватъ. Вижда се само зелената му глава и завитъка на мазната му опашка. И той и тя отдѣлго стоятъ тамъ. Водата топли. Тази вода нее изтичала, нито е втичала тамъ нова: то става само прѣзъ дни на буря.

Патокътъ захапва, почесва и стисва съ плоската си гага тила на патицата. За мигъ той се раздвижва, но водата е толкова гъста, че едва-едва трепери. Слѣдъ малко тежкитѣ вълни затихватъ, плоската повръхностъ отразява въ черни шарки едно кѫтче отъ чистото небе.

Нито патицата, нито патокътъ мърдатъ. Слънцето ги пече и приспива. Досамъ тѣхъ да минешъ, нещо ги забѣлѣжишъ. Тѣ се обаждатъ само съ рѣдки мѣхури въздухъ, които се пукатъ надъ гнилата вода.

* * *

Тъ спятъ - и патокътъ и патицата -- прѣдъ з затворената врата, сгушени и сплескани като чифътъ обувки на нѣкоя съсѣдка, влѣзла да навѣсти болникъ.

Л. Н. Толстой

Оскрѣблениe.

Еднажъ Мохамедъ и неговиятъ най-добъръ ученикъ Али вървѣли по улицитъ на Медина.

Срѣзналь ги единъ, съ когото прѣди врѣме Али се билъ скаралъ, и оскрѣблениятъ сега потърсиъ случай да си отплати. Той спрѣлъ Мохамедовия ученикъ и почналъ да го обсипва съ хули, нападки и да го петни съ неприлични думи.

Али съ тѣрпение прѣнасялъ това, защото помнѣлъ думитъ на своя учителъ: «Ако нѣкой те оскрѣби бѣзъ право, недѣй му отплаща съ оскрѣбление, защото ще се покажешъ по доленъ отъ него! Ако ли саминъ си го прѣдизвикалъ, та ти отплаща съ оскрѣбление, трѣба да мъчишъ, за да изкупишъ грѣха, че си го наранилъ съ дума!».

Но когато оскрѣблениятъ се ядосалъ още повече на мълчаливия си съперникъ и го прѣкалилъ, като почналъ да оскрѣбява Али съ лѣжи, кални измислици и сплетни, Мохамедовиятъ ученикъ кипналъ, забравилъ наставленията на пророка и, вѣнъ отъ себе си, наченалъ да отврѣща на обидитъ съ обиди и на хулитъ—съ хули.

Като видѣлъ това, Мохамедъ се отдалечилъ. Когато карането се свѣршило и двамата уморени хулители се раздѣлили, Али настигналъ пророка и оскрѣбенъ му казалъ:

«Зашо ме остави самичъкъ на хулитъ на тоя човѣкъ? Ако ти се бѣше вмѣсилъ, той неби дрѣнъ да ме оскрѣбява, та и самиятъ азъ нѣмаше да се забравя дотамъ!».

Но Мохамедъ му кратко отговорилъ:

«Ако видя, брате мой, тигъръ и змия да се биятъ, нещо влѣза между тѣхъ да ги разтѣрвамъ. Или змията ще ме ожили, или тигъръ ще ме разкъса: кой отъ тия два звѣра ще цѣлуне признателно миролюбивата ржка? Тѣй бѣше и съ васъ прѣди малко. Ако се застѣлъ за тебе, той би ме съ право намразилъ, защото си отплащаше за оскрѣбление, което ти си му нанесалъ, бѣзъ да го е заслужилъ. Той ще се фѣрли върху мене съ умрата на разгнѣвения, който мисли, че има право. Ако ли нападнѣхъ тебе и защитѣхъ него, нѣмаше ли самъ ти да ме намразишъ и похулишъ? Този човѣкъ те оскрѣбява, и ако азъ вземѣхъ страната му, все едно би било, че се съгласявамъ да изреча ведно съ него тия оскрѣбления въ лицето ти. Ти виждашъ саминъ, че никой справедливъ човѣкъ неби се намѣсилъ въ свадата на двама побѣснѣли маже, които се посрѣщатъ единъ друго съ оскрѣбления».

Али замѣлчалъ, понеже разбралъ, че пророкътъ е правъ.

Като повѣрвѣли малко, той запиталъ учителя си по-спокойно:

«Но кой отъ насъ двама имаше повече право въ спора? Азъ ли, който мѣлчахъ толкова дѣлго, или той, що ме обвиняваше съ най-кални лѣжи и кървави оскрѣбления?».

Пророкътъ казалъ въ отговоръ:

«Когато тоя човѣкъ те хулѣше, а ти мѣлчеше, азъ видѣхъ около тебе десетъ ангела, които невидимо му отговаряха, за да те защитятъ. Но когато ти саминъ се зае съ своята защита и почна на клеветитъ му да отврѣща съ хули, ангелите напуснаха скрѣбно. Азъ видѣхъ това и трѣгнахъ натамъ, дѣто отдоха тѣ».

Въ свободно врѣме

Хайранъ Джексънъ.

ОПИТИ СЪ ВОЛЯТА.

Винаги е било казвано, че отъ два вѣка се настойчиво повтаря, че най-цѣнно свойство на човѣшкото сѫщество е възможността да вселява волята си въ другитѣ хора. Както и да се нарича това свойство — било „волево могъщество“, било „личенъ магнетизъмъ“, било „духовно прѣобладание“ —, вѣнъ отъ съмнѣніе лежи фактътъ, че то се корени во вѣрата въ самия себе си, въ онова, що се нарича на всѣкидневенъ езикъ „самоувѣреностъ“. Има нѣколко достатъни опита съ волята, които трѣба да се изучатъ единъ по единъ, додѣто изпитателъ смогне въ съвѣршенство да ги изпълнява; както по всѣки пътъ, тѣй и по пътя, що води къмъ развой на волята, всѣка стѣпка трѣба да биде сигурна: додѣто се неусвои добръ единиятъ опитъ, нетрѣба да се минава къмъ другъ.

Прѣди всичко, трѣба да се разбере, че успѣхътъ на опита зависи напълно отъ напрѣгането на волевата сила и отъ усиленото съсрѣдоточване на изпитвания човѣкъ. Ако послѣдниятъ има достатъчно воля, за да отстрани отъ ума си вси странични мисли, освѣнъ внушената, успѣхътъ на опита е обезпеченъ. Цѣнността и любопитството на опита пѣкъ зависи отъ твѣрдата и драговолна помощъ, която дава изпитваниятъ на своя ржководителъ. Съ тѣзи опити се доказва, че господство надъ другого е възможно, безъ да стане необходимо изпитваниятъ да изпада въ хипнотиченъ сънъ, сирѣчъ — безъ да губи свойственитетъ му въ бодро състояние лични особности.

Свикайте млади хора отъ двата пола, отъ 15 до 25 годинъ, и ги поканете да седнатъ удобно край васъ. Внушете имъ, че додѣтъ трае опитътъ се недопускатъ забѣлѣжки, смѣхъ и шеги, а послѣ имъ кажете горѣ-долу слѣдното: „Сбрахме се тая вечеръ да направимъ нѣколко опита съ психични явления, та ви моля да ми отдѣлите най-голѣмо внимание и да ми помогнете да изпълня всичко,

което поискамъ, безъ да се противите. Ще ми бѫде много трудно да постигна успѣхъ, ако небѫдете въ най-висока степень внимателни, или се противите на влиянието ми. Затова немислете за нищо друго, освѣйнъ за това, що ви говоря: отстранете отъ ума си всѣка друга мисълъ! Но прѣди да пристѫпимъ къмъ опита, трѣба да отпустнете съвсѣмъ мишцитѣ си. — Намѣстете се удобно на стола тѣй, че нозѣтѣ ви съвсѣмъ свободно да стоятъ на пода. Рѣцѣтѣ си сложете на колѣнѣтѣ и, като кажа »дѣсната«, дигнете си дѣсната рѣка, а рече ли »лѣвата«, отпуснете дѣсната съвсѣмъ свободно, безъ напрѣгане, на колѣнѣтѣ, и дигнете лѣвата. По шестъ пѫти ще направимъ това со всѣка рѣка».

Рѣководителъ сѣда на столъ въ полуокръгла отъ другитѣ столове, съ лице обѣрнато къмъ сбранитѣ, дига си дѣсната рѣка на около 60 см. отъ колѣнѣтѣ и казва: «Дѣсната». Всички си дигатъ во въздуха 2—3 секунди, отпускатъ я ведно съ рѣководителятъ безъ силно на колѣнѣтѣ; той казва: «Лѣвата» — и тя се дига, а послѣ, при думата »Дѣсната« отново пада безпомощно на колѣнѣтѣ. Рѣцѣтѣ трѣба да падатъ една по една тежко, като мрѣзви. Щомъ се повтори това 6 пѫти, рѣководителътъ става и като обхожда единъ по единъ ученицитѣ си, казва всѣкому: „Отпусни се съвсѣмъ!“, дига му едната рѣка, послѣ другата, и ги отпуска на колѣнѣтѣ, за да се убѣди, че падатъ като мрѣзви. Слѣдъ това казва: „Вие се намирате вече въ пъленъ по-кой. Азъ ще ѝ подфѣрля единъ по единъ на първия важенъ опитъ. Недѣйтѣ си говори единъ на другъ нищо; сберете вниманието си върху мисълта, която ще ви внуши. Осѫществете я. Помните, че се касае — духътъ да изпълни онова, що прѣдписва мисълта. Прѣставете си, че наистина ще изпълни всичко, що ви кажа, и почувствувате всичко, което ви заповѣдамъ. По тоя начинъ ще видимъ много любопитни явления».

Послѣ рѣководителътъ избира едного, който му се вижда най-поодатливъ за възприемане външения. Изправя го съ грѣбъ къмъ другитѣ, казва му да го гледа въ очитѣ, а той насочва погледа си между двѣтѣ му очи, на горната част на носа, безъ да си откъсва погледа оттамъ. Сетиѣ дига рѣцѣтѣ си и ги слага отъ двѣтѣ страни на главата му, надъ ушитѣ, като допира лекичко дланитѣ, безъ да натиска; 10 секунди въ това положение той го гледа втреченено, послѣ отстѫпва съ лѣвия си кракъ назадъ, лекичко си смыква рѣцѣтѣ къмъ слѣпитѣ му очи и самъ се извива назадъ. Послѣ си допира пътно, но леко, рѣцѣтѣ до челото му, съ бавно движение ги отмѣстя на прѣдишното място на главата и отново ги смыква мудно на челото. Това става три пѫти. Послѣ, безъ да си откъсва втречения погледъ отъ междуочието му, и като слѣди ученикътъ да го гледа въ очитѣ —, много бавно и внушилено му казва: »Сега вие сѣщате влѣчение да паднете напрѣдъ: недѣйтѣ му се противи; азъ ще ви подфана. Оставете себе си на влѣчението! Ето, че падате вече; неможете вече да му се противите! Вие падате напрѣдъ, падате, падате... Отпуснете се съвсѣмъ!... Тѣй, хубаво!« И въ тоя

мигъ ученикътъ наистина пада напрѣдъ, а очитѣ му сѫ все още устремени въ рѣководителя. Послѣдниятъ трѣба грижливо да го подфана, за да не падне, та да се удари.

Нее все едно, какъ говори рѣководителътъ. Той говори ясно, опрѣдѣлено, съ муденъ тонъ и внушилътъ тихъ гласъ, безъ да бѣрза и да подига тона, като че ли е свикналъ съ покорството на ученика, та е увѣренъ, че ще го послуша. А въ това време постоянно мисли въ себе си: „Ти трѣба да направишъ тѣкмо това, което пожелая!“

Като подфана ученика, който бѣрзо се опомня, той му казва: «Опитътъ сполучи. Събудете се!» Послѣ го праща на мястото му, като му непозволява да говори съ другитѣ, а изправя втори, трети, всички подъ редъ, та повтаря со всѣкого опита. Трѣба всички да се изредятъ, за да отбере рѣководителътъ между тѣхъ оногова, що се поддава най-лесно на внушието му, па и да ги подготви за други понататъшни опити. А този опитъ трѣба да се повтори со всички неуспѣли, додѣто успѣять да се поддадѣтъ на влиянието. Ако ли рѣководителътъ види прѣдъ себе си човѣкъ упоритъ, който се съмнѣва въ опита или нежелае влѣчено да се поддаде, противи се, той трѣба да го отстрани, като му каже: „Неще съмнѣвие, че можете да противостоите на влѣчението да се устремите напрѣдъ, стига да пожелаете; но азъ ви заявихъ отрано, че искамъ да се непротивите — и пакъ ви повтарямъ, че въ такъвъ случай опитътъ нещѣ успѣе. Оть въсъ се иска само да вървите по тласъка на своето въображение и да ми се покорявате безусловно. Даже да разглеждате собственитѣ си впечатления ми се вижда неумѣстно. Вие трѣба да насочите цѣлото си внимание къмъ думитѣ ми и нищо повече! Тѣзи думи ще внушатъ на ученицитѣ, че тѣхното мнѣніе ви неважи. Нѣколко думи, изречени съ подобенъ тонъ, ще настроятъ скоро ученицитѣ да ви слушатъ.

Като избере отъ изпитанитѣ трима, най-поддатливи на влиянието му (най-лесно «паднали»), рѣководителътъ прави съ тѣхъ обратенъ опитъ, пакъ единъ по единъ. Ученикътъ застава съ грѣбъ къмъ другитѣ, а рѣководителътъ — задъ него, обѣрнатъ съ грѣбъ къмъ седналитѣ. Той си слага лекичко показалеца на дѣсната рѣка въ долния край на черепа му, отзадъ, между вратнитѣ жили, а лѣвата — на лѣвата страна на главата, надъ ухото — тѣй, че прѣститѣ му да лежатъ надъ лѣвото слѣпо око. Послѣ му заповѣдва да си затвори очитѣ и веднага начева мудно да си отдалечава лѣвата рѣка, додѣто я махне отъ главата му. При това, като си движи дѣсния показалеца надолу толкова леко, че ученикътъ почти да незабѣлѣжи, рѣководителътъ му казва: «Сега ви тегли назадъ. Вие падате назадъ въ приграждитѣ ми. Поддайте се на влѣчението, — съвсѣмъ се поддайте, щомъ се усили! Ето, че падате вече назадъ, падате, падате!» Додѣто тѣзи думи се казватъ бавно и съ дѣлги промежутъци, лѣвата рѣка, дотогава допирала и оттегляла отъ главата на ученика нѣколко пѫти и нипослѣдъкъ прилѣпена леко до главата му, се дѣрпва. Понѣкога веднага, а повечето пѫти

— слѣдъ като се повтарятъ думитѣ, подложениятъ на опитъ бавно се килва назадъ. Падне ли на около 30 см. отъ първото си положение, ржководителът го подфаща и казва: «Много добре! Елате на себе сил!» Слѣдъ като се изредятъ и тримата избрани, опитътъ се повтаря съ първия, като му се забѣлѣзва: «Сега трѣба да отстѫпите малко по рано!» При втория опитъ ржководителът казва по-внушително: «Вие падате назадъ и неможете да устоите на влѣчението. Тегли ви назадъ, назадъ, силно ви тегли назадъ... Ето, че падате право въ приграждките ми! Отпуснете се съвсѣмъ се отпуснете! Ето, сега вече падате, падате!» Въ този мигъ испитваниятъ се намира въ такова душевно състояние, че съвсѣмъ съниливъ пада право въ ръцѣта на ржководителя. А когато послѣдниятъ го изправи отново, казва му: „Сега излѣзе отлично! Пробудете се! И ржководителът щраква съ прѣсти, за да разбере ученикътъ, че опитътъ е свършенъ.

Тъй завръшва първиятъ отъ опититъ съ волята, произведени въ бодро състояние. Този опитъ, въ сврѣзка съ останалитѣ, установява невидима венера на влияние между ржководителя и трима отбрани ученици, най-поддатливи на влияние.

Страница за жени.

Баронеса Страфъ.

Скѣпоцѣнни камъни.

Скѣпоцѣнниятѣ камъни сѫ наречени отъ единъ английски писателъ «цвѣтъ на минералното царство». И наистина, тѣ сѫ по блѣсъкъ и чаровни шарки родни сестри на цвѣтъта. И тѣ сѫ като тѣхъ различни по хубостъ, чаръ и плѣнителностъ.

И тѣ сѫ плодове на природа, но трѣба да се дирятъ въ земнитѣ нѣдра, да се чистятъ, лъскатъ, изглаждатъ и обковаватъ съ злато: тѣ немогатъ, за нещасгие, да се купятъ съ дѣбна сума — като розитѣ, що живѣятъ само едно утро — и тамъ е най-голѣмата имъ вина, че пораждатъ въ едни гордостъ, а въ други — завистъ.

Все пакъ, нѣма жена, бѣдна или богата, все едно — дали притежана множество кутии съ скѣпи камъни, или е лишена отъ прости златенъ прѣстенъ — нежелаеща да слуша за тѣзи твърди и блѣскави звѣзди, що се мудно образуватъ, за да се обѣрнатъ въ трайни и свѣтли накити. Дори въ мечтата на своето въображение тя обича да вие прѣсти, за да прѣсне искри отъ свѣтлия диамантъ, или да наведе глава, за да се проронятъ кроткитѣ бисери на огърлицата ѝ. Пі даже и тѣзи, що несѫ ги никога видвали, съзерцаватъ съ очитѣ на своя блѣсъту кървочервенитѣ рубини, ту сапфиритѣ съ небесна шарка, ту смарагдитѣ, зелени като ливада, озарена отъ треперливо слѣнце, което си играе по нея...

Скѣпоцѣнниятѣ камъни сѫ свидна женска мечта. Въ тѣзи мрѣтви звѣзди, помрѣкнали вдѣнъ земята, засвѣткали отново, щомъ сѫ видѣли слѣнце и грижлива рѣка, има много хубостъ. За тѣхъ разказватъ чудни приказки вси народи, за тѣхъ много пѣвци сѫ пѣли, много жени — бѣлнували. Прѣстапления сѫ вършени за тѣхъ, грѣхове сѫ правени, човѣшки животъ е покосяванъ...

Бѣковетѣ сѫ открили символичния езикъ на скѣпите камъни, или поне сѫ имъ го натрапили: всѣки камъкъ има особено значение, но всички тѣ по шарка изразяватъ общи замисли; онѣзи, които иматъ единъ и сѫщи цвѣтъ, иматъ и горѣ долу едно и сѫщо значение. Всички бѣли камъни означаватъ: чистота, набожность, вѣра вѣрностъ, радостъ и животъ; всички червени —: пламенностъ, сила, божествена любовь, жъртва, милостъ, пощада; синитѣ —: искреностъ, постоянство, щастие, кротостъ; жълтиятѣ —: обожаване, слѣнце, поклонение; зеленитѣ —: надежда, безсмѣртие, побѣда, цѣль, вѣчностъ; теменужнитѣ —: любовь, истина, страсть, мѣжа, страдане; портокаловитѣ —: въезищие, въображене, блѣнъ, шеметъ; чернитѣ —: покровителство, благоволение, прошка; сивитѣ —: скромность, простодушие, бѣдностъ; руменитѣ —: умѣреность, доволство, замисъль; кафенитѣ —: срамежливостъ, чезнене, конекъ; люлековитѣ —: приятелство, загадка, прокоба.

Отъ скѣпоцѣнниятѣ или рѣдки камъни се правятъ и скѣпи талисмани. Тѣ иматъ разни свойства; но, за щастие, сѫщите свойства иматъ и ефтинитѣ истински цвѣти: би било много несправедливо, ако по силната или по-слаба мистична защита бѣ по-требно да се мѣри съ цѣната на паритѣ, платени за нея.

Арабитѣ казватъ: »Жълтиятъ камъкъ носи мѣлнина и разкошъ; червениятъ — палавщина и сѣмълостъ; черниятъ — чемеръ и скрѣбъ; зелениятъ — добродѣстъ (тази е боята на пророка); а бѣлиятъ — благородство.«

Това нее всичко. Душата на скѣпоцѣнниятѣ камъни е неизмѣрима. Древнитѣ вѣрваха въ лапидерапията, сирѣчъ, — въ лѣкуването со скѣпи камъни. Има болести, неджзи на душата и тѣлото, що се лѣкуватъ само съ скѣпоцѣнни камъни: другъ цѣръ нѣма. Нетрѣба да се смѣбемъ на това странно лѣкуване: много отъ скѣпите камъни непритехаватъ ли магнитични свойства?

Първите люде сѫ имали почти чудесно непосредствено постигане на отношенията между нѣщата. Дошлиятѣ слѣдъ тѣхъ, запознати съ вѣнчната наука, сѫ приели безътъ гордостъ онова, което прѣданието имъ е открыло като плодъ на усѣта и наблюденіята на тѣхнитѣ прѣходници.

Сериознитѣ умове нещо прѣзвратъ прѣзъ тоя вѣкъ да изучатъ науката на нашите прѣдци. Опрѣни върху тѣхнитѣ първобитни знания, тѣ се често изненадватъ до въезищие, като намѣрятъ, колкъ висока степень на прозорливостъ сѫ имали тѣзи прѣвни познавачи. Близо до природата човѣкъ е разбиралъ много, което днесъ ни очудва: нему е било лесно да влѣзе въ сношението съ нея и да се приобщи въ тайнитѣ ѝ.

Но поне лапидотерапията е безопасна; ето защо и азъ я прѣпоръчвамъ като съвсѣмъ безвредна..., ако не полезна.

*

Въ далечнитѣ врѣмена хората сѫ носили скъпѣтѣ камъни било прободени прѣзъ срѣдата като бисери и нанизани, а послѣ закачени на шията, обвити около рѣжата или глѣзенитѣ, било стегнати въ златно или срѣбрно кръжило, а послѣ прикрепени къмъ дрехата, короната, пояса, меча, косичника, забрадката.

Който е можелъ да сбере дванадесетъ камъка — по единъ за всѣки мѣсецъ — смѣталъ се е честитъ. Дванадесетъ различни геми, първата отъ които е била посветена на Овена (мартъ), втората

— на Телеца (априлъ), третата — на Близнеците (май), четвъртата — на Рака (юни) и т. н.

И днесъ американските момичета носятъ всѣки мѣсецъ различни скъпѣтѣ камъни. Прѣзъ мѣсецъ юли, запримѣръ, тѣ се явяватъ прѣдъ хората, накитени само съ корналинъ или рубинъ, които сѫ геми на свѣтлия мѣсецъ, ау славяните пѣкъ рубинътѣ е камъкъ, отговарящъ на мѣсецъ мартъ. И рѣдко госпожиците на Новия Свѣтъ излизатъ безъ своя »рожденъ камъкъ«, сирѣчъ — камъкъ, отговарящъ на мѣсекта, прѣзъ който сѫ се родили. Тѣ се неотлягватъ отъ него ни за мигъ, защото смѣтатъ, че имъ носятъ щастие.

И азъ намирамъ, че годеникътъ ще стори най-добрѣ да подари на своята обична годеженъ прѣстенъ съ гемата на ония мѣсекта, прѣзъ който тя се е родила.

Романъ.

(Заглавието и авторътъ на романа ще бѫдатъ обявени въ слѣдния брой,
когато ще се привърши обявениятъ конкурсъ).

Съдѣржание на миналата глава. — Князъ Флоризель и полковникъ Джералдинъ прѣдшевни се срѣщатъ въ една лондонска гостилица съ младежъ, който раздава безплатно сладкиши. Тѣ го поканватъ на вечеря, за да узнаятъ, съ каква цѣль прави това. Откриватъ му се съ имената Годолъ и Хамерсмитъ. Той имъ разказва, че се разорилъ, влюбилъ и му е невъзможно да намѣри щастие, понеже нѣма пари, та съ послѣднитѣ си четиредесетъ стерлинга рѣшилъ да нагости хората съ сладкиши. Тѣ му казватъ, че сѫ сѫщо разорени.

— Дяволътъ, да си кажемъ правото, понѣкога постѫпва тѣкмо, както трѣба, — вѣрази князъ Флоризель. — И много ми е приятно това съвпадане. Ние несме изпаднали още въ напълно еднакви условия съ васъ, но азъ веднага ще унищожа оставащото неравенство. Ще взема примѣръ отъ васъ и ще постѫпя тѣкмо тѣй, както постѫпихте вие, което дояждахте кремовитѣ сладкиши.

Князътъ извади отъ джоба си кесия, отъ којто взе малко спонче банкноти.

— Както виждате, останалъ съмъ назадъ отъ васъ, но се готвя да ви настигна: скоро ще изпаднемъ въ еднакво положение — продължи той. — Ето, тия пари ще стигнатъ да си платимъ смѣтката, — прибави той, като сложи на трапезата една банкнота — а останалите...

Той фѣрли спончето банкноти въ огъния и тѣ изгорѣха тутакси, а пепельта изчезна въ трѣбата на огнището.

Младиятъ човѣкъ протегна рѣжата си, но заекъснѣ, та неможа да ги извади: трапезата му по-прѣчи.

— Нещастниче! — викна той. — Какво направихте? Нетрѣбаше да изгаряте всичките. Трѣбаше да оставите четиредесетъ лири стерлинги.

— Четиредесетъ ли? Защо пѣкъ четиредесетъ? — запита князътъ.

— Защо да не сѫ осемдесетъ? — викна полковникътъ — Прѣдполагамъ, че въ спончето има-ше повече отъ сто лири стерлинги.

— Само четиредесетъ трѣбаха — печално каза младиятъ човѣкъ. — Безъ такава вноска нѣма да ви приематъ. Правилото строго се изпълнява. Четиредесетъ лири стерлинги отъ всѣкиго. Проклетъ живѣтъ! Човѣкъ неможе безъ пари даже и да умре.

Князътъ и полковникътъ се спогледнаха.

— Обясните ни, въ какво състои работата! — каза полковникътъ. — Моята кесия е още пълна, въ нея има доста пари. На драго сърце бихъ ги подѣлилъ съ приятеля си Годола. Но кажете ми, защо ни сѫ тия пари. Обясните ни, за какво говорите.

Младиятъ човѣкъ сѣкашъ се сепна отъ сънъ. Той тревожно изгледа и двамата и се изчерви.

— Не ме ли мамите? попита той. — Наистина ли сте се разорили и вие като мене?

Колкото за мене, ще кажа, че е тѣй — отговари полковникътъ.

— А пѣкъ азъ ви дадохъ доказателство за това — рече князътъ. — Кой другъ, ако не разоренъ човѣкъ, би се заловилъ да гори парите си? Постѫпката ми достатъчно говори за себе си.

— Това може да направи и единъ милионеръ — забѣлѣжи подозрително младиятъ човѣкъ.

— Стига, съръ — промълви князът. — Като захъ ви вече и несъмъ свикнали хората да се съмняватъ въ думитъ ми.

Наистина ли сте се разорили? запита младият човекъ. — И вие ли сте се разорили като мене? Следът прѣпълненъ съ удоволствия безгриженъ животъ и вие ли сте стигнали до положение да можете си достави само едно удоволствие? И готови ли сте вие — той сниши гласа си въ шъпотъ — да си доставите това послѣдно удоволствие? Готови ли сте да избѣгате отъ послѣдните на своето безумие, като фанете единствения въренъ путь? Готови ли сте да приемете сѫдебния слѣдователъ на съвѣтства си прѣзъ единствената отворена врата? . . .

Той внезапно прѣкъсна думитъ си и се опита да се засмѣе.

— Наздраве, господа! — викна той, като изпи чашата си. — Лека ношъ, весели разорени хора!

Той се приготви да стане, но полкоянкътъ го задържа, като го фана за ръката. — Напрално неискате да ни се довѣрите! — каза той. — На всички тъи запитвания давамъ утвѣрдителенъ отговоръ. Азъ несъмъ отъ страхливитъ хора и веднага съмъ готовъ да обясня напълно всичко, па било и на самата английска кралица. Да, и намъ както и на васъ, е омръзналъ животътъ; и ние сме се рѣшили да мремъ. По-рано или по-късно, ведно или по отдалено, но ние сме намислили да подиримъ смъртъта. Ето, че срѣщахме васъ, и се оказа, че вие бѣрзате повече отъ насъ. Искате ли прѣзъ тая мошъ? Искате ли въ едно и сѫщо врѣме и тримата? Помислете, колко любопитна тройка отъ голтаци ще бѫдемъ, уловени за рѣцъ, влизящи въ царството на Плутона, крѣпещи се единъ другъ!

Когато казваше това, Джералдинъ до такава степень бѣ влѣзалъ въ ролята си, че даже сами човекъ князътъ се смути и малко съмнително изгледа върхния си другаръ. А младият човекъ отново се изчери и очитъ му заблѣстѣха.

— Тъкмо хора като васъ ми трѣбатъ! — извика той съ нѣкаква трагична и грозна веселостъ — Значи, да си подадемъ рѣцъ! — Рѣката му бѣше студена и влажна. — Вие вече познавате донѣкъдъ оногова, съ когото ѝ прѣстои да тръгнете на путь. Знаете сѫщо тѣй, въ колко сгодно за васъ врѣме взехте участие въ приключението ми съ сладкишитъ. Азъ съмъ единичъкъ, но съмъ и единъ отъ мнозината. На менѣ е извѣстенъ особениятъ входъ въ жилището на смъртъта. Азъ съмъ единъ отъ близкитѣ й клиенти и мога да ви покажа вѣчността безъ особни церемонии и безъ разгласяване.

Тѣ съ настойчиво любопитство поискаха отъ него обяснения.

— Биха ли се намѣрили у двама ви осемдесетъ лири стерлинги? — попита той.

Джералдинъ съ прѣсторено самохвалство погледна въ кесията си и отговори утвѣрдително.

— Добрѣ, щомъ е тѣй! — извика младежътъ.

— Вие сте щастливици. Членскиятъ вносъ въ клуба на самоубийцитъ е четиредесетъ лири стерлинги.

— Каква е пъкъ тая дяволия? — запита князътъ.

— Чуйте, що ще ви кажа! — рече младежътъ. Нашиятъ вѣкъ — е вѣкъ на всевъзможни сгоди и удобства, и азъ ще ви запозная съ едно отъ най-послѣднитѣ усъвѣршенствувания. Ние имаме работата на разни мѣста — и по тая причина сѫ изнамѣрени желѣзицитетъ. Желѣзицитетъ ни раздѣлятъ отъ приятелитъ ни — но затова пѣкъ можемъ да си служимъ съ телеграфните жици, съ помошта на които бѣрже можемъ да се сношаваме помежду си прѣзъ грамадни разстояния. Въ гостилиниците можемъ да си служимъ съ асансьори, които ни избавяятъ отъ труда да се изкачваме по стотини стъпала. Ние знаемъ, че животътъ е поприще, на което би ни се искало да се подвизаваме само додѣто ни се харесва, додѣто изпитваме наслада. Посрѣдъ толкова много удобства, които сѫставяятъ разкоша на нашето врѣме, липсва само едно, удобство: нѣма удобенъ и мекъ путь, по който бихме могли въ всѣко врѣме да се отдалечимъ отъ попрището на живота: нѣма стълба, която да води къмъ свобода, нѣма особенъ входъ за жилището на смъртъта, както току що се изразихъ. Така празнина, мои любезни другари — нещастници, се попълва отъ клуба на самоубийцитъ. Не си въобразявайте, че само ние сме достигнали до току що изказаното твърдѣ разумно желание. На мнозина би се искало сѫщото, ала двѣ нѣща имъ прѣчатъ да напуснатъ затвора на живота: или иматъ сѣмейства, на които би се отразилъ срамътъ отъ общественъ укоръ на самоубиеца, — нѣщо което тѣ неискатъ. Или пѣкъ въобще имъ липсва духъ на рѣшилностъ, и тѣ отстѫпватъ прѣдъ самата прѣстава за смъртъта. Па и самия мене вземете за примѣръ. Азъ нѣмамъ сила да допра до слѣпото си око гърлото на пишовъ и да грѣмна. Като че нѣкой по-силенъ отъ мене задържа рѣката ми и ми прѣчи да направя това, и при всичко, че ми е омръзналъ животътъ, азъ нѣмамъ достатъчно сила да докопамъ смъртъта за косата и да я довлѣча до себе си. За хора като мене, а сѫщо и за ония, които биха желали да напуснатъ живота безъ по-нататашно разгласяване, е и съставенъ клубътъ на самоубийцитъ. Какъ се управява той, каква е неговата история, какви клонове има въ другите страни за това и азъ самъ нищо незнай, а онова, що ми е извѣстно по неговото устройство, нѣмамъ право да ви съобщавамъ. Съ изключение на това, за всичко друго съмъ на вашите услуги. Ако ви е наистина омръзналъ животътъ, още тая ношъ мога да ви заведа на събрание въ клуба, и ако не прѣзъ сѫщата ношъ, поне въ течението на тая седмица и двама ще бѫдете избавени отъ тежестта на живота. Сега е точно единадесетъ часа (той погледна часовника си). Най-късно слѣдъ половина часъ трѣба да излѣземъ отъ тукъ, затова вие разполагате само съ половина часъ врѣме, за да обсѫдите прѣложението ми. То ще бѫде по-серизично отъ сладкишитъ съ крема — прибави той съ усмивка — а вѣрвамъ, че ще бѫде и много по-вкусно.

(Слѣдва).